

การผลิตขยายแมลงหางหนีบ

ชื่อไทย	:	แมลงหางหนีบ
ชื่อสามัญ	:	Earwigs
ชื่อวิทยาศาสตร์	:	<i>Euborellia</i> sp.
วงศ์	:	Carcinophoridae
อันดับ	:	Dermaptera

ความสำคัญ

แมลงหางหนีบ เป็นแมลงศัตรูธรรมชาติประเภทแมลงห้ำ เป็นแมลงปากกัด ชอบซ่อนตัวอยู่ตามซอกดินที่มีเศษใบไม้ สามารถหาเหยื่อตามซอกมุมได้ดี เช่น เหยื่อที่อยู่ภายในลำต้น ดอก หรือผล ได้แก่ หนอนเจาะลำต้นข้าวโพด หนอนกระทู้ข้าวโพด หนอนเจาะฝักถั่วฝักยาว หนอนเจาะผลมะเขือ หนอนห่อใบ หนอนกอ หรือเหยื่อที่อยู่ตามซอกกาบใบ เปลือกลำต้น ได้แก่ หนอนกัดกินใต้ผิวเปลือกลำต้นลองกอง แมลงตำหนามมะพร้าว หรือไข่แมลงต่าง ๆ

แมลงหางหนีบเป็นแมลงห้ำตั้งแต่เริ่มฟักออกจากไข่ ทำลายเหยื่อ โดยการใช้แพนหาง ลักษณะคล้ายคีมหนีบตัวเหยื่อ แล้วกัดกินเป็นอาหาร หากเป็นเพลี้ยอ่อนหรือไข่แมลงก็จะกัดกินโดยตรง

การใช้แมลงหางหนีบในการควบคุมแมลงศัตรูพืช

เมื่อสำรวจพบแมลงศัตรูพืช ๑-๒ ตัว/จุดสำรวจ ให้ปล่อยแมลงหางหนีบทั้งตัวอ่อนและตัวเต็มวัย ประมาณ ๑๐๐ ตัว/ไร่ หรือ ๕๐ ตัว/ต้น ในมะพร้าวและลองกอง เพื่อควบคุมปริมาณศัตรูพืชให้อยู่ในระดับต่ำ ควรปลดปล่อยซ้ำหากศัตรูพืชยังไม่ลดลง หรือปลดปล่อยจนกว่าแมลงหางหนีบจะสามารถตั้งรกรากในธรรมชาติได้

ในการใช้แมลงหางหนีบควบคุมหนอนเจาะผล ควรใช้เพื่อป้องกันการระบาด เพราะหากปล่อยให้เกิดการระบาดของศัตรูพืชดังกล่าวแล้ว จะทำให้ผลผลิตเสียหาย ใช้ประโยชน์ไม่ได้

การใช้แมลงหางหนีบในการควบคุมหนอนศัตรูพืชให้ได้ผลดี ควรมีการสำรวจศัตรูพืชและศัตรูธรรมชาติอย่างสม่ำเสมอ เพื่อประเมินสถานการณ์ศัตรูพืชและประเมินผลการควบคุมศัตรูพืช

วงจรชีวิต

แมลงหางหนีบมีการเจริญเติบโตแบบ Gradual metamorphosis มี ๓ ระยะ คือ

ระยะไข่ มีลักษณะกลม ผิวเรียบ วางไข่เป็นกลุ่ม กลุ่มละ ๒๐-๔๐ ฟอง ไข่ที่เพิ่งวางจะมีสีขาวนวล และจะเปลี่ยนเป็นสีขาวใส มีจุดสีดำตรงกลางเมื่อไข่ใกล้ฟัก อายุไข่ ๔-๖ วัน

ระยะตัวอ่อน ตัวอ่อนที่เพิ่งฟักหรือเพิ่งลอกคราบจะมีสีขาว แล้วสีจะเข้มขึ้นเป็นสีเหลืองหรือน้ำตาลปนดำ ตัวอ่อนมี ๓ วัย เจริญเติบโตโดยการลอกคราบ ตัวอ่อนวัย ๑ สีจะอ่อน และเข้มขึ้นเมื่อเปลี่ยนวัย หนวดแบบเส้นด้าย ลำตัวแบนยาว มีแพนหางเล็ก ๆ คล้ายคีมหรือปากคีบ อายุ ๔๕-๕๕ วัน

ระยะตัวเต็มวัย คล้ายตัวอ่อน แต่มีขนาดใหญ่กว่า และมีแพนหางแข็งแรง ลำตัวสีดำหรือน้ำตาล อาจมีปีกขนาดเล็ก เห็นเป็นดิ่งปีก หนวดแบบเส้นด้าย เพศเมียวางไข่ใต้เศษดินหรือเศษซากพืชและจะคอยเฝ้าไข่ป้องกันไม่ให้ศัตรูเข้าทำลาย ตัวเต็มวัยมีอายุประมาณ ๓ เดือน

การเพาะเลี้ยงผลิตขยายแมลงหางหนีบ

วัสดุอุปกรณ์

- กล่องเลี้ยง เป็นพลาสติกใส มีช่องระบายอากาศด้านบนฝาปิดด้วยมุ้งลวดตาถี่ หรือกะละมัง
- ดินที่มีอินทรีย์วัตถุ
- ช้อน
- จานหรือถาดขนาดเล็ก เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ ๒ นิ้ว สำหรับใส่อาหาร
- น้ำสะอาด
- กระจกฉีดย้ำ
- อาหารแมลงหวี่หรืออาหารปลาคุณภาพดี ไข่ฝั่เชื้อข้าวสาร เพลี้ยอ่อน
- ชั้นวางเลี้ยง

วิธีการเพาะเลี้ยง

๑. ใส่ดินที่ผ่านการอบฆ่าเชื้อแล้ว ในกล่องเลี้ยงหรือกะละมังที่จะใช้เลี้ยง หนาประมาณ ๑-๒ นิ้ว
๒. พ่นน้ำให้ดินชื้น
๓. ใส่แมลงหางหนีบเพศผู้และเพศเมีย หรือกลุ่มไข่ ลงในกล่องเลี้ยง ความหนาแน่นขึ้นอยู่กับขนาดกล่องเลี้ยง
๔. ใส่อาหารแมวในงานขนาดเล็ก นำไปวางในกล่องเลี้ยง
๕. เปลี่ยนอาหารวันเว้นวัน และควรให้อาหารธรรมชาติ เช่น เพลี้ยอ่อน หรือไข่ฝีเสื้อข้าวสาร สลับกับอาหารแมว
๖. พ่นน้ำในดิน ๒-๓ วัน/ครั้ง เพื่อเพิ่มความชื้น หากความชื้นต่ำ การวางไข่จะน้อยและการอยู่รอดจะลดลง แต่หากความชื้นสูงเกินไปจะทำให้อาหารขึ้นรา
๗. เมื่อแมลงหางหนีบเริ่มวางไข่ ให้เก็บรวบรวมไข่ที่เริ่มใส อายุประมาณ ๔ วัน แยกเลี้ยงในกล่องใหม่ กล่องละประมาณ ๕๐๐ ฟอง
๘. เมื่อไข่เริ่มฟัก จึงเริ่มให้อาหาร
๙. เมื่อแมลงหางหนีบมีขนาดใหญ่ขึ้น ให้แบ่งเลี้ยงในกล่องใหม่เพื่อไม่ให้หนาแน่นเกินไป ให้อาหารและความชื้นตามปกติ

การควบคุมคุณภาพ

๑. อัตราการฟักไข่ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๖๐
๒. อัตราการรอดชีวิตถึงตัวเต็มวัย ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๖๐
๓. ความสมบูรณ์ของตัวเต็มวัย ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๙๐
๔. อัตราส่วนเพศ เพศผู้ : เพศเมีย ๑:๑

สรุปขั้นตอนการผลิตขยายแมลงหางหนีบ

